

פרוטוקול מס' 205

מישיבת ועדה הפנים ואיכות הסביבה
ביום ג', כ"ב בתמוז תשל"ו - 20.7.1976, שעה 08.30

נ כ ח ו :

חברי הוועדה: י. ארידור - יו"ר
נ. אליעד
י. באדי
א. גיבלבר
א. הרליץ
א. ורדיגר
א. יריב
נ. טואב
נ. צ. קשת
ד. קורן
י. חסיר

מזמנים:

ש. המשטרה ש. הלל
ש. רוזוליו - המפכ"ל הכללי, משטת ישראל
נ/מ א. קרת - משטרת ישראל

ח"כ א. אלמרט
ח"כ מ. שחל

מזכיר הוועדה:

י. ברזני

ר ש מ ה :

א. אדלר

סדר-היום:

בעיית גביית דמי חסות (המשד).

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. ארידור:

לישיבת היום הוזמן ס/נ סמי נחמיאס.
לא קיבלנו הודעה שהוא לא יבוא, אבל זה עתה מתברר לי שהוא בחופשה.
אני מביע את צערי על שלא בא למרות שהוזמן, גם אם הוא בחופשה.

ב.צ. קשת:

בהעדרו של היו"ר-הוועדה ניהלתי אני
את הישיבות הוועדה. לאחת הישיבות
הוזמנו נציגי המשטרה, והופיע ס/נ יעקב נחמיאס, העומד בראש היחידה
המיוחדת למלחמה בסד"ח. הוא אמר לנו אז שזאת הופעתו הראשונה בכנסת,
ואין הוא מתמצא כל-כך בהליכים וכו'. הוא דיבר מה שדיבר, והשאיף
רושם מצויין על כל החברים. מכאן ואילך התחילו להתגלגל עניינים של
הדלפות מכוונות מישיבת ועדת הפנים, בנושא שללא כל ספק היה חסוי.
אינני חושב שצריך להודיע במפורש לחברי הוועדה איזה נושא חסוי ואיזה
לא. עובדה שבמקרה זה הגיע פרוטוקול-שלא של אותה ישיבה לאחד העתוננים
תוך 48 שעות. הדבר הזה לא ייתכן. ועדת הפנים זקוקה לקבל יותר
פרטים משמקבל אזרח רגיל במדינה על פעולות המשטרה, כדי לדעת כיצד
לנהוג ולא כדי לפרסם.

יש לנו ועדת משנה קבועה לענייני
המשטרה ובתי-הסוהר. אנחנו שומעים שם ידיעות סודיות ביותר, ואינני
זוכר אף מקרה אחד שמהו משם יצא החוצה. אני מרגיש בעניין זה רע
כפליים: גם בתור חבר ועדת הפנים, וגם כמי שישב בראש הישיבות בהעדרו
של היו"ר.

אינני מעלה הצעות מיוחדות. חיפשתי

פשוט הזדמנות להעלות את העניין, ורציתי שגם שר המשטרה וגם ראשי
המשטרה ידעו את גישתי לעניין.

היו"ר י. ארידור:

דבריו של ח"כ קשת משקפים את דעתם של
כל חברי הוועדה. זאת איננה תופעה נפוצה
בוועדות הכנסת בכלל. אני רק סבור שאם קיימת הדלפה מישיבות הוועדות -
אם יש ידיעה שפרטומה עלול לפגוע במלחמה בפשע, יש למוסר הידיעה שתי
אפשרויות: או להודיע מראש שזוהי ידיעה מסוג זה, או שיוודיע שאיננו
יכול לענות על שאלה קונקרטיים מסויימת מאחר שפרסום התשובה עלול לפגוע
במלחמה בפשע. ואני חוזר ומודיע שאני אקבל תשובה כזאת כחשובה מספקת.
משום שאינני יכול להתחייב שדברים לא יתפרסמו מישיבות הוועדה.

יחד עם זה אני חושב שאין זה צריך
להפריע למתן תשובות בשאלות של מדיניות ועובדות כלליות שאינן קשורות
בחקירות ספציפיות, שפרסומן אינו יכול להפריע אלא אפילו עשוי להועיל.

קראתי בעתון כאילו ס/א יעקב נחמיאס

שוקל התפטרות. אני רוצה להודיע שבכל מה שקשור לעבודת ועדת הפנים
לא היתה שום הצדקה לבקשת התפטרות כזאת, אלא אם כן יש לכך סיבות
אחרות.

מ. שחל:

אני מקבל בהחלט מה שאמר ח"כ קשת.
האמת היא שלא הייתי מזכיר זאת אלמלא
ידיעה שהופיעה אתמול ב"הארץ", שהיתה בה מגמה מסויימת מאוד. האמת
היא שהופתעתי מאוד אחרי אותה ישיבה של ועדת הפנים, כשהתחילו להגיע
לעתונות כל מיני פרסומים בקשר לדברים שנאמרו בוועדה. בתחילה חשבתי
שהמירע נמסר ע"י המשטרה עצמה.

חלק ניכר מן הדברים שנמסרו ע"י ס/נ
יעקב נחמיאס הועברו למשטרה על ידי בכתב, עוד לפני 4-5 חדשים. ובכל
התקופה הזאת, בכל הויכוח שהיה לי עם משרד החקלאות, לא נאמרה מלה אחת,

מ. שחל:

כי חשבתי שלא צריך להתייחס לחומר שלא נבדק, ואני גם מאמין שחבר כנסת איננו בבחינת בלש נוסף. מידע שמגיע אליו בהקף תפקידו - חובתו להעבירו למשטרה, וכך עשיתי. בעיקר מדובר בכתב של כ-8 עמודים שנשלח אלי עם פרטי-פרטים, עם שמות של אנשים ושיטות, שהועבר לס/נ נחמיאס. לאחר שנודע לי שיש במשטרה סיכום ראשוני כלשהו, פניתי וביקשתי שאותו קטע שאיננו שייך לבעיית הסד"ח ושהוא חלק מהויכוח שלי עם משרד החקלאות - תינתן לי אפשרות לאחר בדיקת המשטרה להביאו לשם חיוק טענותי. אני חושב שזה לגיטימי, וזאת גם חובתו של חבר כנסת.

שלושה ימים לאחר הישיבה של ועדת הפנים נפרסמה ידיעה ב"ידיעות אחרונות" מאת אליהו עמיקם, המייחסת בכלל את תחילת הבדיקה לח"כ יוסי שריד ואהוד אולמרט ולא לי. והופתעתי לראות שם פרטי פרטים מן הדו"ח.

האמת היא שאני קיימתי מסיבת עיתונאים גלויה. הודעתי על כך לס/נ נחמיאס מראש, ואמרת שאתייחס שם לבעיות של העלמת מס, לשיטה הנהוגה בשוק הסיטונאי בת"א וכו' - דברים שאינם קשורים במלחמה בסד"ח. ביקשתי לכך רשות מלשכת שר המשטרה. תשובה ברורה לא קיבלתי, אבל הם ידעו שאני עומד לקיים את מסיבת העיתונאים הזאת. כואב לי לחשוב שמישהו חושד בי בהדלפה הזאת.

לי נראה שבדו"ח שנמסר היו שני חלקים: חלק אחד הנוגע למשטרה, והיא צריכה להמשיך לטפל בו, בענייני סד"ח. החלק האחר איננו בתחום טיפולה של המשטרה; המשטרה רק הצביעה על תופעה מסויימת, ואף אמרה שבעיות אלו אינן בתחום טיפולה - בעיות של שיוק, העלמות מס וכו', שהם בתחום הטיפול של משרדים אחרים. אני מבקש גם תשובה לשאלה אם למשטרה יש טענה כלשהי על הפרסום הזה שלי, שאני מתייחס לו. אתמול נאמר ששר החקלאות הזמין אליו את ס/נ נחמיאס, ונז'תן לדברים פרסום מגמתי, ואני רואה את עצמי נפגע שלא בצדק ע"י דברים שאינני אשם בהם.

א. אולמרט: אני הייתי בחו"ל כשנערכה אותה ישיבה

של ועדת הפנים. אבל לאחר שקראתי את הפרוטוקול אני רוצה לומר בכל הזדירוות: לא ראיתי בדברים שפורסמו דברים שעצם פרסומם עלול להזיק. זאת הערכתי.

אני מרשה לעצמי להעלות השערה מסויימת. יש בדו"ח הזה דבר אחד שאני מביין מדוע הרעיש את אנשי המשטרה כשפורסם.

ב. צ. קשת: אני לא דיברתי על אנשי המשטרה. אני התרגשתי בשם הוועדה.

א. אולמרט: מה שנפרסם היה הערכות-מצב או דעות

של מומחים, שאילו מישהו מביין חברי הכנסת היה פרסמן בשמו - היו אנשי המשטרה טוענים כלפיו שהוא מפייץ שמועות-שווא. וכשהדברים נתפרסמו כביכול מפי אנשי משטרה - זה מה שהרעיש את אנשי המשטרה.

נכון שאנחנו יושבים בוועדות הכנסת בדיוורים שמלכתחילה אינם מיועדים להיות גלויים לציבור. מאידך, משטרת ישראל לצערי מכניסה את עצמה למאבק-יוקרה עם חברי כנסת, הכרוכים גם בהופעות בוועדות ציבוריות ובשימוש באינפורמציה עפ"י הנוחיות של יחסי הציבור של המשטרה. לכן, עם כל ההבנה לרגשותיו של ח"כ קשת, אני אינני רואה דע בפרסום הדו"חות הללו.

א. הרליץ:

יש נושאים שע"י משיכת הטיפול בהם זמן רב קורה מה שקרה כאן היום. אני מציעה שוועדת הפנים או שהיא גמרה את הטיפול בנושא זה ללא מסקנות, או שתסיק מסקנות כלשהן ותניח אותן על שולחן הכנסת, ותסיים את דיוניה בנושא.

הי"ר י. ארידור:

את עמדת העקרונית לגבי האפשרות של פרסום פרט זה או אחר כבר הבעתי. לא בדקתי אם במקרה הנדון מדובר בפרט מסוג זה שהתייחסתי אליו.

לדבריה של ח'כ הרליץ: - לא נראה לי שסיימנו את דיונינו בנושא, ודווקא הגילויים הללו מוכיחים שאכן יש דבר בטענותיהם של ח'כ שחל ואולמרט, שהוכחו קודם לכן, ועלינו להמשיך ולבדוק את הנושא יותר לעומק. לשם כך הזמנתי הבוקר את ס/נ סמי נחמיאס (לא אותו ס/נ נחמיאס שהוזכר קודם, שהיה בישיבה קודמת), אבל כאמור התברר רק הבוקר שהוא בחופשה, אם כי ידוע היה במסגרה שהוא יהיה בחופשה ולא נמסר לנו מראש שהוא לא יבוא.

שר המשטרה ש. הלל:

ביום רביעי או חמשי שמעתי לראשונה מהמזכירה שלי שמזכיר הוועדה טלפן אליה ואמר לה שהשבוע יש ישיבה, והוא מבקש שאני אבוא ואביא אתי את ס/נ נחמיאס. במסגרה יש יותר מסגן-ניצב נחמיאס אחד. ביקשתי מהמזכירה שלי שתתקשר עם מזכיר הוועדה ותמסור לו שאני אופיע בוועדה, ועוד אודיע את מי אביא אתי. היה בכך רמז לנוהג שהוועדה איננה מזמינה אנשים מסויימים מהמשטרה אלא את השר, והשר מביא אתו את מי שהוא מוצא לנכון. אם יש בקשה ספציפית - הייתי מעריך מאד שהיא לא תימסר ע"י מזכיר הוועדה למזכירה שלי בטלפון, בשיטה של "טלפון שבור", אלא בצורה מסודרת בכתב, כדי שכל הנוגעים בדבר ידעו במה מדובר. אתמול ביקשתי להודיע לוועדה שאני אבוא, המפכ"ל יבוא, ויבוא ח/נ קרתי - ובכך דאיתי את הענין מסודר.

הי"ר י. ארידור:

ב-14 בחודש נשלח מכתב מסודר בענין זה. מעיף 80 של התקנון אומר: "ועדה קבועה רשאית להזמין לישיבותיה - (3) באמצעות השר הנוגע בדבר ובהסכמתו - עובר המדינה האחרת לשטח פעולה מסויים". אין אפוא ספק שהוועדה נהגה כראוי כשהזמינה בצורה כזאת אל ס/נ נחמיאס, אם כי השר לא חייב להביא אותו; זה בתוך לשיקול דעתו. מה שנוגע לפעולת מזכיר הוועדה - ברצון אמלא להבא את מקומו של המזכיר, ואשלח מכתבים כאלה בעצמי.

שר המשטרה ש. הלל:

אני מצטער. אני מתייחס לשיחה טלפונית בין מזכיר הוועדה ובין המזכירה שלי, כששניהם אינם יודעים באיזה ס/נ נחמיאס מדובר. מה שנוגע למכתב שהזכיר הי"ר - הוא לא הגיע אלי; אני מדבר כאמור על שיחת טלפון בין מזכירים. מה שנוגע לנוכחותו של ס/נ סמי נחמיאס היום - אבקש את המפכ"ל שיביע את דעתו בנדון.

אני מצטער מאד על הצורה הזאת-של פתיחת הישיבה. יושב כאן ח'כ קשת, שידוע שאפשר לנהל את הישיבה גם בצורה אחרת.

גם את המסמך אפשר לנהל בצורה אחרת,
והרבה יותר טוב.

היו"ר י. ארידור:

שר המסמך ש. הלל:
ייתכן. אבל אנחנו מדברים על יחסי
עבודה בין ועדה של הכנסת ובין אחד
ממשרדי הממשלה. אני מעריך מאד את דבריו של ח"כ א. למרט שאמר מה שאמר
על הפרסום ועל הערכתו מה טוב ומה לא טוב לפרסום.

א. אולמרט:
כשטענתי אני שיש עשרות בתי-עסק
שמשלמים דמי חסות - אמרו לי שזאת
הפקרות לדבר כך. אבל כשנ/ב נחמיאס אמר מעל דפי העתונים שיש עשרות
בתי עסק שמשלמים דמי חסות, ואין לו הוכחות לכך - זה בסדר גמור.

שר המסמך ש. הלל:
יותר מפעם אחת היה ע"י ח"כ אולמרט
ניצול בלתי מדויק של דבריו שנאמרו,
גם מעל בימת הכנסת, כשהוא אמר דברים שכביכול נמסרו כאן, עם תיקונים
או שיפורים מסויימים. אין לי ספק שהדגם הזה מחייב גם אותנו ליתר
זהירות.

המפכ"ל ש. רוזנליין:
המסמך יצאה מהנחה שהזכיר ח"כ קשת
בדבר האופי של ההתבטאויות שלנו
בפני ועדת הפנים, גם כשאנשינו הופיעו באותה ישיבה שממנה התגלגל
העניין הנדון. אנחנו אמונים על מגע קרוב ואינטימי עם ועדת המסנה
של ח"כ קשת, ואני מאשר את דבריו בדבר הפתיחות המוחלטת שהיתה ותהיה
לנו בכל עניין. אני מצטער על התוצאה שהיתה במקרה הספציפי שנזכר.

שני סגני-ניצב נחמיאס הם אנשי
מודיעין. זהו מקצועם. אלה אנשים שאינם אמונים לא על התבטאויות ולא
על זהירות ציבוריות, אלא הם מתבטאים גלויים כשהם סבורים שהפורום
מחייב זאת. כך התבטא ס/נ יעקב נחמיאס כאן, ואני מצטרף לחלטין להערה
בדבר הנזק שכבר נגרם לעניין, ואני מצטער על הדברים שנאמרו א-פרזורים
כאילו זה לא גרם נזק. אני קובע שהפרסום גרם נזק, בשני מישורים:
במישור של שריפת מודיעין, של זהירות במגעים; וכמו בכל עניין מודיעיני
שמחפוצץ והפומביות מזיקה לו. אי-אפשר לנהל מודיעין לאור זרקורים.

לאור כל זאת - אני האחראי, ואני
המלצתי בפני השר לא להביא אנשי מודיעין עוד בפני הוועדה, ואני
מקבל עלי את האחריות לכך.

א. אולמרט:
זה לא מה שאמר השר. השר אמר שהיה
חקר.

שר המסמך ש. הלל:
אמרת בתחילת דברי שאת עניין הופעתו
של ס/נ נחמיאס יטביר המפכ"ל. בן
הסברתי למה לא השבתי בצורה יותר מסודרת לטלפון של המזכיר. שוב יש
כאן דוגמה של ציטוט לא מדויק.

המפכ"ל ש. רוזנליין:
ככל שהדבר נחון לסמכותי - אני מבקש
מהשר לא לבקש ממני יותר להביא אנשי
מודיעין לוועדות. אני ועוזרי נבוא, ואת המדיניות אטביר אני, והשר
יוסיף אם ימצא לנכון. זה עולה בקנה אחד עם התקנון.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
20.7.76

המפכ"ל ש. רוזוליו:

נמשיך לשתף פעולה בצורה מרחיקת לכת עם ועדת המסנה. וכל עוד השר יאשר את המדיניות הזאת - אני ממשיך בה. מטעמי נימוס לא אשיב להערה אם אפשר לנהל את המסטרה יותר טוב או לא.

היו"ר י. ארידור:

ההערה לא הייתה מכוונת אליך.

המפכ"ל ש. רוזוליו:

אני אחראי לניהול המסטרה, ואני אחראי בפני השר.

היו"ר י. ארידור:

ובפני ועדת הפנים אחראי השר, ולא אתה.

השר ש. הלל:

אני מבקש לזכור את זה.

ב. אליעד:

זה שמונה שנים אני יושב בוועדה, ועוד לא שמעתי סגנון ויכוח כזה עם שר

המסטרה - לא נימוס ולא יחס.

המפכ"ל ש. רוזוליו:

אני מצטער כאן על הנימה שנשמעה כאילו המסטרה מנהלת מערכות של יחסי ציבור וכו'. כל ילד יודע שאי-אפשר לעבוד בסוג כזה של עיסוקים תחת זקורי פרטומת. את המסטרה תוקפים כשאוטומטישהיא לא יודעת, ותוקפים אותה כשאוטומרים שהיא כן יודעת, הולכים ומפרסמים כל דבר כזה כאילו הוא הפוך. אין דבר. זאת המציאות, ונתמודד אהה. למסטרה ישראל אין מדיניות להתכתש עם אף אחד. יש לה מדיניות אחת: לנסות - במסגרת הקשה מאוד של המציאות הישראלית היום - להתמודד עם בעיות קשות, ולא לנהל מדיניות כזאת או אחרת לגבי נושא זה או אחר.

ב. סואב:

אני מציע להפסיק בפרשה זו, ולעבור לנושא שעל סדר-יומנו.

אנחנו מפרסמים הודעות לעתונות כל אימת שמתנהל דיון בוועדה, ומוטרים אינפורמציה לציבור. פרטום משיבות הוועדה הוא אפוא נוהג קבוע. גם השרים מוציאים הודעות על השתתפותם בישיבות. ברור שהיה כאן מקרה - שגם אני הודעתי עליו - שהוא חריג, וכאן דרוש חוש של מידה. במקרה הנוכחי נמסרה לוועדה אינפורמציה, מתוך הרגשה שזהו פורום שממנו לא יודלף הדבר החוצה, והוא הודלף, וזה לא היה רק מצד חבר אחד של הוועדה. כחבר הוועדה אני חושב שעשינו כאן דבר שחרג ממסגרת האינפורמציה הסבירה שצריכה לצאת מדיוני הוועדה. להבא אני מציע שנודע לשמור על חוש הפרופורציה, ועי"כ יישמר הקשר ההדוק עם משרדי הממשלה ועם המסטרה, ונחסל את התקריט שהיתה. כשחגיע אינפורמציה מהסוג שמסר ס/ב נחמיאס - ייאמר במפורש ע"י מוסרה שהאינפורמציה היא סודית והוא מבקש לא למסור אותה. בזה אני מציע לסיים את הדיון בפרשה זו, ולא נאשים איש את רעהו. זה גם יפתור את הבעיות לגבי שיתוף פעולה עם המסטרה בעתיד, ולא נלך לפי הפורמליסטיקה של החקנון.

אני מציע שנסתפק בשמיעת דברי השר
והמפכ"ל בשאלה מי יוזמן בעתיד.

א. ורדיגר:

לגבי הנושא הקונקרטי העומד לפנינו -
אני מציע שנעביר אותו לוועדת המשנה, אם אכן אנחנו צריכים עוד בכלל
להמשיך ולדון בו, ובדיוני ועדת המשנה ישתתפו גם יו"ר הוועדה ח"כ
ארידור, מציעי ההצעות ואנשי המשטרה, ושם יגיעו לסיכום שיונח לפני
מליאת הוועדה.

ד. קורן:
אני מצטער ששיבת ועדת הפנים החלה
בנושא שהוא חשוב אבל איננו העיקרי
שלפנינו - דליפת החומר החסוי. לגופו של ענין נראה לי שהוועדה צריכה
יכולה לתרום הרבה למניעת סד"ח בשלב זה. זאת עבודתה של המשטרה,
ובשלב זה נראה לי שאנחנו צריכים להציב נקודה בדיונינו ולקבל החלטה
קצרה: לאחר שהוועדה שמעה את האינפורמציה - היא מחליטה שהיא מחזקת
את ידי המשטרה להמשיך במלחמה בפרוטקשן בכל צורותיו וגילוייו, וועדת
המשנה תעקוב אחר פעולת המשטרה בענין זה. הטיפול בוועדה מיצה את עצמו;
דיבורים נוספים לא יוסיפו שום דבר חיובי.

היו"ר י. ארידור:
לדברי המפכ"ל: זכותו של השר להזמין
או לא להזמין כל קצין שהוא רוצה להביא
לישיבת הוועדה. זה מעוגן בתקנון הכנסת, אבל כשמחליטים לא להזמין -
אני חושב שצריך להודיע על כך מראש ליו"ר הוועדה או למזכיר.

האחריות הפרלמנטרית היא על השר,
וועדת הפנים אינה קובעת אם המפכ"ל ניהל את המשטרה טוב או לא טוב.
כשאמרת שאפשר לנהל את המשטרה יותר טוב - כוונתי היתה לשר.

מה שקשור לשיחוף פעולה של המשטרה עם
ועדת הפנים במליאתה - שיחוף פעולה יהיה גם עם מליאת ועדת הפנים,
ולא המפכ"ל ולא השר יבחרו לעצמם עם מי הם רוצים לשתף פעולה ועם מי
אינם רוצים לשתף פעולה. ברגע שהכנסת החליטה להעביר נושא כלשהו
לוועדת הפנים - היא החליטה להעבירו לוועדת הפנים ולא לוועדת משנה.
זו הפעם הראשונה שקורה שבמקום שהכנסת תביע או לא תביע אמון במשטרה -
בא המפכ"ל ומביע או לא מביע אמון בוועדת הפנים, עי"כ שאומר שאיננו
יכול לשתף פעולה או לשלוח קצין מודיעין לוועדת הפנים. כי ברור:
כשהמפכ"ל אומר שאיננו יכול לשלוח קצין מודיעין לוועדת הפנים - פירוש
הדבר שאין לו אמון בכך שוועדת הפנים מטוגלת לשמוע קצין מודיעין
יולטור בסוד את הדברים. וזה אחרי שהודעת בחילת דברי שכל קצין
משטרה שיגיד שתשובה לשאלה מסויימת עלולה לפגוע בחקירת המשטרה - אני
אראה בזה סיבה מספקת לא למסור את התשובה. אם אחרי הדברים האלה בא
המפכ"ל ואומר: לא אשלח קצין מודיעין לוועדת הפנים למרות שהוא שוחרר
מתשובות מסויימות - ברור שהמפכ"ל לא סומך או על קצין המודיעין או
על ועדת הפנים. אני רואה הודעה כזאת בחומרה רבה, לא פחות מן החומרה
בה אני רואה את ההדלפה שהיתה מישיבת ועדת הפנים בנושא זה.

אין לי שום אפשרות לכפות תגובה על מי שלא
הופיע, אני חושב שאי-הופעתו של קצין מסויימים תפגע בהחלטת הכנסת ובאפשרות
למצות את הענין. אני חושב שבניגוד להצעותיהם של כמה מחברי הוועדה,
אנחנו יכולים לתרום הרבה לחקירה. דבר ראשון שאנחנו צריכים לברר הוא
אם הטענות של ח"כ אולמרט ושחל נכונות בעיקרן או לא. אם הן נכונות -
צריך לפעול יותר מאשר מינוי ארבעה חברי צמ"ם על הארץ כולה. אם
הטענות אינן נכונות - ייתכן שגם הארבעה הללו מיותרים. את הדבר הזה
צריך לבדוק. ואם תינתן לנו האפשרות - נבדוק זאת, לא לגבי שום
מסויימים שחשוד או לא חשוד בפשע, אלא לגבי מערכת המשטרה המטפלת בדבר.

היו"ר י. ארידור:

כשאנחנו שומעים מפי אנשי מטטרה על עשרות מקרים של סד"ח, שריפות, אלימות בשוק וכו' - לא ייתכן שנגיד: מכיוון שנתגלו דברים כאלה, והדבר אולי לא נוח למישהו, נפסיק את הדיון בנושא.

ד. קורן: אבל האמת יכולה להתברר עד תום בוועדת המסנה. זה מה שהצעת.

היו"ר י. ארידור:

אינני חולק על זכותו של חבר ועדה להציע להעביר ענין לוועדת המסנה. אני חולק על זכותו של המפקח להציע את זה. ח"כ קשת עשה שירות גדול לוועדה, כשניהל אותה, בכך שהזמין את ס/נ יעקב נחמיאס.

ב.צ. קשת:

אילו ידעתי את התוצאות - הייתי מחכה לשובו של היו"ר, כדי שאתה תזמין אותו.

היו"ר י. ארידור:

הוועדה יכולה לקבל כל החלטה. לדעתי אנחנו צריכים לחקור ולקבל מידע בענין, ולדעת שאנחנו סטייעים לתרום לפתרון בעיית הפרוטקשן במדינה. קריאות סתמיות לחיזוק ידיה של המטטרה יכול לקרוא כל אחד. כל אחד רוצה להילחם בפשע. מה שהוועדה צריכה לעשות זה לבדוק מדוע לא נלחמו בפשע קודם לכן, מכל מיני סיבות. ובענין זה אינני יכול לחמוך בחיסול עבודתה של ועדת הפנים. ואם לא יאפשר לנו להזמין את קציני המטטרה הנמצעים בדבר - זוהי פגיעה בעבודתה של ועדת הפנים, והדבר לא ישרת את המלחמה בפשע.

שר המטטרה ש. הלל:

אני חושב בהרבה פורומים, לרבות שיבות הממשלה. כשהממשלה רוצה לקבל אינפורמציה בתחום הנוגע למסדר הבטחון - מופיע שר הבטחון. אם הוא רוצה - הוא מביא אתו את הרמטכ"ל. אם הרמטכ"ל רוצה - הוא מביא אתו את ראש אגף מודיעין. מעולם לא קרה בממשלה שהממשלה עמדה על כך שסגן-אלוף או רב-סדרן או סמל מסויים יבואו לישיבת הממשלה. משום שנפני הממשלה אחראי השר, ולכן נקבע שהשר הוא המוסר את האינפורמציה, והוא נעזר ע"י אנשיו.

לדעתי יש הגיון בכך שנאמר שקציני

מודיעין-שדה - שמטבע הדברים מגיעה אליהם אינפורמציה שהיא עדיין היולית ונמצאת בפעולה בשטח - לא יופיעו לפני פורומים ציבוריים. וגם ועדת הפנים של הכנסת היא פורום ציבורי. ועדת הפנים חייבת - זאת סמכותה וזאת אחריותה - לבקר את פעולת המשרדים הכלוליים בתחום טיפולה, והיא זכאית וחייבת לקבל את המלוא הסיוע והאינפורמציה המדוייקת של השר ומופיע בוועדה ושל אותם קצינים המופיעים בפניה. והשר יקפיד להביא אתו את המפקח לשצריך, ואת ראשי האגפים. מבחינה זאת הוועדה איננה נמצאת מצב נחות מסצבה של המטטרה או של ועדת הבטחון שלה, ואין סיבה לוועדת הפנים לוטר שאיננה מקבלת את מלוא הסיוע שכל אחד מחבריה זכאי לו. כאן חל הכלל של "לא תשים מכשול בפני עוור", והופעת קציני מודיעין בפני פורומים ציבוריים - לא רק בפני ועדת הפנים - עלולה להכשיל אותם, ויותר חמור - להכשיל את עבודתם. ואני חוזר ואומר: איננו רשאים להתייחס לוועדת הפנים כאל פורום שאיננו פורום ציבורי, ובכך לא נפגעת בטאומה סמכותה.

היו"ר י. ארידור:

אבל למה לא לאפשר לקצין מטטרה להשיב על שאלות כשניתן לו אפשרות לסרב להשיב על שאלה ספציפיות?

אינני חושב שסגן-נציב הוא שצריך להחליט בעניין זה. מי שצריך להחליט

שר המשטרה ש. הלל:

בעניין זה הוא המפכ"ל.

המפכ"ל יכול להיות נוכח בישיבה.

היו"ר י. ארידור:

שר המשטרה ש. הלל:
אתם יכולים ללכת לכל פורום שאחם רוצים שיכריע בעניין זה. אני קיבלתי את עמדת המפכ"ל, שבפורומים ציבוריים יופיעו הגורמים האחדאיים בפני הכנסת: השר, המפכ"ל, ראש האגף, סגנו של ראש האגף. אינפורמציה טר יה יותר מצויה לפעמים בידי של סמל זה או אחר. האם אתרוצים שצביא גם אותו?

אני חושב שזוהי מדיניות נכונה, כשמדובר בהגשת מלוא האינפורמציה המהימנה ע"י האנשים המוסמכים לכך לוועדת הפנים של הכנסת. מעל ומעבר לכך, אם יבוא יו"ר ועדת הפנים ויגיד: אני מעוניין לקבל את התיקים וללמוד אותם - אמרתי למפכ"ל: ללא כל הגבלה. אבל אם תהיה דרישה שיבוא לכאן ס/נ נחמיאס וימסור פרטים לגבי מקרה מסויים, מי כן ומי לא - אני אמליץ לא לעשות זאת. משום שהוועדה צריכה לקבל כל אינפורמציה החשובה לה לקביעת מדיניות, ולא ל ידיעת פרט זה או אחר בשטח. השר והמפכ"ל, כשיוזמנו - יופיעו וימסרו את מלוא האינפורמציה המהימנה ביותר שיש להם. מעבר לכך - אין לי ספק שיש פורום שאכן עמו במבחנם - ועדת המשנה. אבל אנשי המודיעין אינם צריכים להופיע בפני פורומים ציבוריים, ובכך לא ייגרע שום דבר מתפקידיה, מסמכויותיה ומיכולתה של הוועדה, כשהשר והמפכ"ל עומדים לרשותה לגבל כל דיון ובידור. יש לפעמים אינפורמציה שמבחינה מודיעינית היא אינפורמציה, אבל היא עדיין כל-כך היולית שאינך יכול להשתמש בה. זה ההבדל בין מודיעין-שדה ובין הערכות.

אני אומר את הדברים האלה כדי למנוע סכנה של פירוש לא נכון של הדברים שנאמרו כאן.

אינני רואה טעם בהמשך הדיון בעניין זה, לאור העובדה שהחלטה היא בידי השר,

היו"ר י. ארידור:

לפי תקנון הכנסת.

א. הרליץ:
אני מציעה ליו"ר לקבל ברוח טובה את דברי שר המשטרה. אני רוצה רק להודיע שבוועדה אחרת של הכנסת, שלפניה מופיעים אנשים שמייצגים שירותים בטחון, מופיע ראש השירות, ובנוכחות ראש הממשלה. אין שם נוהג שמבקשים שיופיע פלוני-אלמוני, ס/אלוף מסויים.

ועדת-המשנה שלנו שמחה תמיד לראות בתוכה את יו"ר מליאת הוועדה, כשיש לו עניין בנושא שנדון בוועדת המשנה. אי-לכך אני חוזרת על הצעתם של ח"כ ורדיגר וקורן: להפסיק את הדיון כאן, ולהעבירו לוועדת המשנה. ואם צריך - אני מציעה שנצביע על כך.

א. אולמרט:
תפישתם של ח"כ הרליץ ושל שר המשטרה נראית לי תפישה מעוותת של תפקידי הממשלה ותפקידי ועדות הכנסת. בכל ועדה שאני חבר בה מוזמנים אנשים שורגתם במשרדם נמוכה מזו של ס/א נחמיאס, שהוא קצין מודיעין ראשי במשטרה. אלא שאני סבור שהעמדה שייצגו כאן שר המשטרה וח"כ הרליץ איננה עמדה בונה-פידה, היות ואני חושב שאלה נימוקים שאינם הנימוקים האמיתיים לאי-הזמנת אנשים בדרג כל-כך בכיר אלא זהו ניסיון למנוע מהם

א. אולמרט:

לומר דברים שיש חשיבות שהוועדה תשמע אותם, במידה ושיקול-הדעת שלהם מרשה להם לומר זאת, בטענה שיש חשש שהם יבואו כאן ויפספסו על דברים שאסור להם לומר אותם.

כל זמן שהוועדה קיבלה על עצמה אחריות לטפל בנושא זה - אין תקדים לכך שהיא תפסיק את דיוניה בו. אילו זה היה בתחילת הדיון - אפשר היה להציע פורמלית להעבירו לוועדת המשנה. אבל היות והוועדה בהרכבה זה נמצאת באמצע דיוניה - אין תקדים לכך שבאמצע הדיון מעבירים אותו לפורום אחר. לכן אני חושב שאין מקום להעלות את ההצעה הזאת להכרעה.

א. גיבלבר:

יש כאן שתי דעות: דעת היו"ר ודעת השר, ואינני חושב שהיו"ר הביע את

דעת הרוב בוועדה.

לפני הוועדה אחראי קודם כל השר הממונה, ואילו יש לנו תביעות, והוא יכול להביא אתו את כל מי שהוא מוצא לנכון.

היו"ר י. ארידור:

זה בדיוק מה שאמרתי.

א. גיבלבר:

אני מתפלל למצב-יחסים כזה שהשר יוכל להביא אתו לכאן כל מי שהוועדה רוצה. אבל אם נוצר מצב בו השר אומר: אני אחראי - אני מקבל גם את זה.

ב.צ. קשת:

בעקבות דברי על ההדלפות גלש העניין והגייע לעניינים אחרים. אני מציע שבעניינים האחרים הללו נפסיק עכשיו לדון. אני מציע שהשר יהיו"ר נבררו אותם ביניהם.

אני מציע לא להעביר את הנושא לוועדת המשנה בשלב זה. בדרך כלל אני חושב שזהו נושא שהיה מתאים להעבירו מראש לוועדת המשנה, אבל זה נתון לשיקול דעתו של היו"ר הוועדה ולא של היו"ר ועדת המשנה. משום שאם נעביר היום את העניין לוועדת המשנה - יש בכך טעם לפגם. דבר אחד הוא להתריע על הדלפות שהיו, ודבר אחר הוא לומר: נעניש את ועדת הפנים ונעביר את הדיון לוועדת המשנה, האמונה יותר. מה עוד שלאחר שהרוחות יירגעו אנחנו יכולים בהחלט להביא את הנושא עצמו לכלל סיכום במליאת הוועדה.

א. הרליץ:

אולי אפשר גם לסייג זאת בזמן?

ב.צ. קשת:

אני חושב שאפשר. בפרט אם לא נהפוך את עצמנו לוועדת חקירה. ואילו את השאלה של הזמנת אנשים מן השדה נשאיר למועד שהרוחות יירגעו קצת, ובפרט שהמדובר היה לא רק באיש מן השדה אלא באדם שהיה גם חסר נסיון בהופעה לפני ועדות של הכנסת.

נ/ט י. קרתי:

מהדברים שהושמעו כאן הבוקר חוששני שבדברים שהושמעו בשעתו ע"י ס/נ נחמיאס לא הובנו כראוי, ומכאן כמה מאי-הדיוקים או העיוותים שנוצרו במהלך הדיון ובסדרת הפרסומים שהיתה בעתון.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
20.7.76

נ/מ י. קרתי:

לשאלה מדוע לא נאמר מראש שמדובר בדברים שהסודיות יפה להם: - קיומו של הצמ"ם הוזכר כאן ע"י דאשי ענפי החקירות שהופיעו לפני הוועדה, כיחידה שמסייעת רבות ליחידות בשטח שתפקידם להילחם בסד"ח כמו בתופעות אחרות של הפשיעה. ואז באה בקשת הוועדה להזמין את האיש העומד בראש הצוות המיוחד הזה, שבא והציג את עצמו כראש צוות המודיעין שתפקידו לאסוף מידע ולסייע ליחידות החקירה בענין הסד"ח. הוא לא החייסר להיות האיש העומד בראש הלחיסה בסד"ח. בין היתר נשאלה גם שאלה האם זה סביר שהמסטרה מקצה בסך הכל ארבעה אנשים לטשא כל-כך חשוב, והסברתי שמדובר בצוות מצומצם של מודיעין ולא במאמץ הכללי שמסקיעה המסטרה בנושא זה. כך הוצגו הדברים הללו כשם/נ נחמיאס אמר כאן מה שאמר, והוסיף שזהו חומר מודיעיני - צריך היה להיות ברור שזהו חומר מודיעיני שאיננו ניתן לפרסום. מכאן החומרה שבפרסום הדברים. עצם הפרסום של חומר מודיעיני מוסיק לענייננו.

כשתדרכתי את ס/נ נחמיאס לקראת הישיבה אמרתי לו: אתה תמסור את הדברים כאיש מודיעין, בלי שמות ופרטים מזהים, אבל תשיב על כל מה שתישאל בענייני אינפורמציה, מספרים וכו'. ולכל תשובה שלו הוא הקדים ואמר: אני מדבר על חומר מודיעיני גלמי; אנחנו ממשיכים לבדוק ולחקור את הדברים; אם יהיה לנו יסוד מספיק וחומר מספיק - הדבר יעבור לפסים של חקירה גלויה.

א. אולמרט: מה ההבדל בין החומר שהוא דיבר עליו ובין החומר שדיבר עליו מר קדמי בראיון ב"ידיעות אחרונות"?

היו"ר י. ארידור: זאת שאלה שנ/מסנה קרתי לא חייב להשיב עליה.

שר המשטרה ש. הלל: את השאלות מסוג זה אני מציע שתפנו אלי או למפכ"ל.

א. אולמרט: לא התכוונתי להעמיד את נ/מ קרתי במצב שיצטרך לבקר את מר קדמי. שאלתי לגבי החומר, כאיש מודיעין: האם החומר הזה הוא חומר מוכח, הוא גם הוא חומר גלמי? את השאלה מדוע דיבר מר קרתי אפנה לשר המשטרה.

שר המשטרה ש. הלל: משום שהנזק שנגרם ע"י הפרסום בוועדה מחייב אותנו, לצערי, לתקן חלק ממנו בצורה כזאת.

א. אולמרט: מזל שיש חברי ועדה שגורמים נזק. אחרת איך אפשר היה להסביר את כשלונות המשטרה?

נ/מ י. קרתי: המספרים והנתונים שפורסמו לא היו מסולפים. אלה היו דברים שנאמרו. מה שחטר היה ומה שחמור היה: שהמספרים נמסרו כעובדות - הנה, המשטרה גילתה, והושמט הענין שאלה מספרים שנמסרו ע"י ס/נ נחמיאס כמספרי מודיעין שאינם קביעה מוחלטת חד-משמעית.

נ/מ י. קרתי:

נשמעו כאן דברים כאילו בשלב מסוים
המטרה הכחשה שקיימת תופעה מסוימת, ואילו עכשיו המספרים שנתנו
מציגים נסיגה מעמדתה הקודמת. אטי רוצה להזכיר לחברי הוועדה שמעולם
לא התיימרנו לנקוב במספרים ולומר: חמור או לא חמור. תמיד אמרנו
שבנושעים כאלה יש גם תופעות שמתחת לפני השטח, שצריך לאתר אותן.
דיברנו על ההיערכות שלנו, שעיקרה מכוון היום לחשיפת התופעה. מה
שהציג ס/ב נחמיאס היה הפירות של מאמצי החשיפה של המטרה, תוך הדגשה
שמדובר בידיעות ולא באינפורמציה שאפשר להסיק מה שמעותה. זה נוגע
גם לנושא שהעלה ח'כ שחל לגבי השוקים וגם לנושא שהעלה ח'כ אולמרט
לגבי הסו'ח.

א. גיבלבר:

ס/ב נחמיאס אמר שאנשי העולם-התחתון
מחפאים בקשרים שיש להם בחלונות-
הגבוהים, ובעתון נאמר: והראיה - שלטשה פושעים בעצרו ושחררו עוד
באותו לילה. דבר זה היכה גלים לא טובים בצייבור. האם הדבר מדוייק?
מי בעצרו? מי שחרר? ומדוע שחרר? האם יש אמת בדברים אלה?

נ/מ י. קרתי:

ס/ב נחמיאס נשאל על כך, ונתן דוגמה
של רוכלים בשוקים, כשהידיעות אמרו
שיש מספר פקחים עירוניים ששיתפו פעולה עם הפעילות העבריינית
בשוקים. זאת הייתה הדוגמה שהוא נתן. אינני אחראי לפרסום בעהוננים.

הינ'ר י. ארידור:

היום יש פרסום ב"הארץ" על פס'ד של
ביהמ"ש המחוזי בת"א המאשר את הידיעה
הזאת בדבר שיתוף פעולה מצד פקחים עירוניים בת"א.

א. אולמרט:

בידי ציטטה מן הפרוטוקול של ועדת
הפנים מה-15.6.76, מדבריו של ס/ב
נחמיאס שאמר: "בפירוש אינני מדבר על המטרה אלא על גורמים אזוריים"
והוא הוסיף: יש התערבות מטעם אישים במדינה. הם נהנים ממוניטין טוב.
זה בקשר ל"חלונות הגבוהים".

הינ'ר י. ארידור:

אני קורא מן הפרוטוקול את הקטע השלם
בענין זה. ס/ב נחמיאס אמר: "אני חוזר
ואומר: פגישתי אתכם היום היא מוקדמת מדי. טרם הספקתי להגיש את כל
הממצאים שבידי אפילו למפקדי." ו"מה שנוגע ל"חלונות הגבוהים" -
בפירוש אינני מתכוון למטרה אלא לגורמים אזוריים. עבריינים טוענים:
יש לי זה-וזה, וראו מה קרה לאחר. יש התערבות מטעם אישים במדינה.
הם נהנים ממוניטין טוב. למשל: שלושה אנשים בעצרו בלילה מסויים.
הם שוחררו כהרף עין. כשאני מדבר עם עברייין פשוט, הוא אומר לי
לפעמים: אל תחיל אחי, והוא מצביע בכיוון מסויים (ואינני מדבר
על איום, אלא על קשרים). עכ"פ, יש כמה דברים שטעונים בדיקה".

נ. אליעד:

פרוטוקול איננו תמיד צילום מדוייק
של מה שהאיש אומר. זהו ציטוט מוטעה.
חסר כל אחריות.

א. אולמרט:

זהו ציטוט מדוייק מדבריו.

20.7.76

ג. אליער:
כאדם שנכח באותה ישיבה ושמע את הדברים
אני רוצה להכריז: ס/נ נחמיאס אמר
בפירוש, וחזר על זה, שכל אלו הן טענותיהם של העבריינים, לא שלו.

מ. שחל: לא נכון.

נ/מ י. קרתי:
מה שאמר ס/נ נחמיאס, לפי מיטב זכרוני
הוא שזוהי טענת העבריינים, כחלק
מכוונתם ליצור לעצמם תדמית של אנשים שיש להם קשרים ושזה כוחם.
המקרה המסויים הזה של שלושה אנשים שנחשדו, נעצרו ושוחררו גם הוא
תואר לא במדוייק. מדובר במקרים מסויימים של אנשים שנעצרו והובאו
בפני שופט, והשופט סירב להאריך את מעצרו, בניגוד לעמדת המשטרה,
והחליט לשחררם בערובה.
כשס/נ נחמיאס דיבר על "חלונות גבוהים"
- אין לפרש זאת כאילו מדובר באנשים היושבים בעמדות-מפתח בממשל,
אלא לאזרחים שונים במקומות שונים שגם להם קוראים העבריינים
"חלונות גבוהים".

ב.צ. קשת:
עד כמה התייחסנו ברצינות לדבריו של
ס/נ נחמיאס תמיד העובדה שהחברים שהיו
באותה ישיבה זוכרים את דבריו.

מהי הנקודה העיקרית? ס-נ נחמיאס
אמר שהעבריינים טוענים שיש להם מהלכים במקום שיש. הדבר הזה לא
נורא אם יתפרסם. מהו הדבר הרע שמדליפים מישיבת הוועדה? - שקצין
אחראי במשטרה אומר שיש דברים שצריך לחקור אותם. זהו הדבר החמור.
לא שהעבריינים טוענים לקשרים, אלא שהקצין אומר שיש דברים שצריך
לחקור אותם, ומכאן מסתבר שכאשר עבריינים טוענים שיש להם מהלכים -
באמת צריך לחקור. זהו הדבר שאותו אסור להדליף מהישיבה. ואותי
מעניין בעיקר הדבר הזה. ס/נ נחמיאס אמר במפורש, וזה היה ברור,
שזוהי טענת העבריינים, שמצביעים באצבע או בעיניים לכיוון מסויים.

היו"ר י. ארידור:
אני מציע שבנקודה זו נסיים את הויכוח
בנושא זה, ונעבור לדון בעניין הסדר
עצמו.

א. ורדיגר:
אני עומד על הצעתי שנעביר את המסך
הדיון בסדר לווועדת המשנה.

היו"ר י. ארידור:
לפי תקנון הכנסת ורוש רוב של 2/3
להצעתך.

א. ורדיגר:
אין כאן מטרה לפגוע באיש. אם יור
הוועדה יראה עניין להשתתף בישיבת
ועדת המשנה - זאת זכותו. הצעתי גם לאפשר למגישי ההצעות להשתתף
בדיוני ועדת המשנה, ואני חושב שזה יהיה לטובת העניין.

היו"ר י. ארידור:
סעיף 14(א) של התקנון אומר: "ועדה
קבועה ורשאית לבחור מזמן לזמן בוועדות
משנה, ורשאית היא - בהחלטה שתתקבל ברוב של שני שלישים - להעביר את
סמכויותיה, כולן או מקצתן, לוועדת משנה כזאת, פרט לסמכויות שיוחדו

20.7.76

היו"ר י. ארידור:

לה בחוק. כלומר, אם הכוונה היא לשחרר את ועדת הפנים מהטיפול בנושא ולהעבירו לוועדת המשנה - זה נקרא "העברת סמכויות".

ב.צ. קשת: אני מציע שנסיים את הדיון כאן, ולא נחיל בו מחדש בוועדת המשנה.

מ. שחל: מן הדיווח שנמסר לנו בישיבה הקודמת מחברת המונה מסויימת, לפיה המשטרה נמאת בשלבי טיפול מסויימים לפני שתוכל להגיע לעובדות יותר ממשיות עד שיהיו בידה ראיות מספיקות כדי להעמיד את העבריינים לדין. בין היתר התגלתה בדו"ח שנמסר לנו מסכת של עבירות, לאו דווקא בתחום המוגדר של הנושא שלנו, של סד"ח.

ס. נחמיאס חילק את דבריו לשניים: בעוד שבשוק הכרמל קיימת תופעה, לפחות לכאורה, של סד"ח ברור במה שנוגע לחלוקת השטח, גביית דמי שמירה וכו' - הרי שבשוק הסיטונאי בת"א יש תופעות מסוג אחר, שהן לאו דווקא בתחום הטיפול הספציפי של המשטרה אלא יצירת עובדות וחזקה וכו' שאינן מעוגנות בחוק. אני טענתי שיש תופעה של ראמפיסטים הפועלים בניגוד לחוק המדינה הקובע שלא תהיה מכירה מיד ליד, מסיטונאי לסיטונאי. פניתי בעניין זה ליועץ המשפטי לממשלה, והוא טען: אני מחכה להבהרה ממשרד החקלאות זה חצי שנה. ושר המשטרה ענה בחשובה לשאלתה: אפילו קיימות עבירות - איננו יכולים לטפל בהן אלא אם משהו מגיש תלונה. לא נמצא אפוא במדינה משהו שיפעיל בעניין זה את החוק.

עוד לפני הפרסומים למיניהם הלכתי בעצמי לשוק, וראיתי כמו עיני מה קורה. בא אלי סיטונאי חיפני וצחק לי בפנים: "מה אתה מתלונן? איש לא יטפל בזה." ואני כחבר כנסת נמצא במצב אומלל. משהו בממשלה חייב לתת על כך תשובה: או שיש חוק, או שאין חוק. ואני רוצה להגיד לכם: לא די בלעג. אני מקבל טלפונים באמצע הלילה. ואני הרי נמצא שלושה ימים בשבוע בירושלים, והטלפונים מגיעים לביתי. לאחרונה נאלצתי אפוא להוציא 4,000 לירות כדי להקים גדר-ברזל מסביב לדירתי (אני גר בקומה-ראשונה) כדי שאשתי תהיה יותר רגועה כשאני אינני בבית.

א. אולמרט: שתי שאלות: בנושא זה של "החלונות הגבוהים" דיבר מר נחמיאס על שלושה אנשים שוחררו בערבות. ברור שהם שוחררו ע"י השופט, וערב להם מי שערב. בין שלושת האנשים הללו היה מעורב אדם שגם בעניין אחר שוחרר ממעצר לאחר שהוכרז כער עויין במשפט רצח הקשור בין היתר גם בסד"ח ומסורת ישראל רצחה לעצור אותו על-מנת להעמידו לדין באשמת שבוט שקר, והדבר לא נסתייע ע"י ביהמ"ש. אני רוצה אפוא לשאול: בעניינו של אותו אדם - האם היו התערבויות אצל השר? האם פנו לשר באותו נושא? (אינני רוצה לנקוב בשמות).

שר המשטרה ש. הלל: אתה רוצה שאשיב לך מבלי שאתה נוקב בשם?

היו"ר י. ארידור: ח'כ ארידור יעביר את השם לשר בפתק.

א. אולמרט:

מדובר באחד משלושת האנשים הללו שהוזכרו.
עכ"פ, אם החשובה היא חיו בית - האם יוכל

השר לפרט?

מה שנוגע לפשע מאורגן: לא פעם אנחנו שרונים במחלוקת כשאומרים "כן פשע מאורגן" או "לא פשע מאורגן". ואני רוצה לשאול: מעבר למשמעויות הסמנטיות - אני מבקש מהשר או מהמפכ"ל שיגידו לנו מהי הקונצפציה של המשטרה לגבי פשע מאורגן; ניצוד מגדירה המשטרה "פשע מאורגן", ואילו אלמנטים של התופעה הזאת, עפ"י ההגדרות וההערכות של המשטרה, קיימים במדינת ישראל ואילו לא?

ושאלה אחרונה: האם הערכת המצב שניתן לה ביטוי ע"י קציני המשטרה בפומבי בהגדרה זו ש"אין פשע מאורגן" משותפת לקצינים לא רק בדרג הבכיר אלא גם לדרג השדה של המשטרה?

הי"ר י. ארידור:

מה השתנה במסגרת פעולת המשטרה בשתי החקופות - החקופה לפני שח"כ אולמרט ושחל העלו את הצעותיהם לשה"י, והחקופה שאחריה - פרט לענין מינוי הצמ"ם בן ארבעת האנשים? האם המשטרה נקטה באמצעים נוספים נוכח ההתעוררות הפומבית בנושא הסד"ח? אם כן - מדוע האמצעים הללו לא ננקטו לפני שחברי הכנסת העלו את הבעיה? האם המשטרה לא נקטה באמצעים נוספים - מדוע אין היא נוקטת באמצעים נוספים נוכח העובדות כפי שנתגלו ע"י שח"כ אולמרט ושחל, ונתגלו גם לוועדת הפנים?

שנית: האם השר סבור שהגילויים בנושא זה הם חמורים במידה שתצדיק לבוא עכשיו ולהגיד: קודם לא הערכנו את המצב כראוי; בעקבות אינפורמציה שקיבלנו אנחנו מעריכים עכשיו את המצב אחרת, ונקטנו באמצעים? מה שמדאיג אותי הוא עמדתם העקשנית של השר וצמרת המשטרה האומרים: בעצם לא היו חידושים; כל הזמן אנחנו נמצאים בתמונה, וממשיכים להימצא בתמונה. כי לדעתי התמונה הזאת איננה מדוייקת. אני קובע בהחלט שיש לפי הערכת פשע מאורגן בארץ, אם כי אולי לא מאורגן עם מטה-כללי ארצי, אבל הוא מאורגן במקומות. והובאו לכך הוכחות מספיקות. וההסתחרות מאחורי סמנטיקה במקרה זה מביאה לכך שלא ננקטים האמצעים המספיקים. לדעתי הדרך הראשונה להילחם בפשע היא קודם כל להודות בפומבי במה שקורה, ולא להתכסות מאחורי כיסויים סמנטיים.

י. בארי:

כל עור לא יהיו ראיות אחרות, נוסף על אלו שנמצאות בידיעתנו - צודקת המשטרה כשהיא טוענת שאין פשע מאורגן במדינת ישראל. השאלה איננה שאלה של הערכה, אלא ראשית כל הגדרה מהו פשע-מאורגן, ולכן האספקט הסמנטי כאן הוא חשוב ביותר. לאחר מכן דרושה בדיקה אם האלמנטים של פשע מאורגן, כפי שהוגדר, אכן קיימים או לא קיימים במדינת ישראל. כאן אני חולק לחלוטין על דעתם של חברי. אני צריך להבחין בין עבירה המבוצעת ע"י קבוצה להבדיל מעבירה המבוצעת ע"י יחיד, ובין פשע מאורגן במובן של "organized crime", שהאלמנט הבולט שבו הוא שלעולם הפשע יש ציגים בצמרת המשטרה, בצמרת בתי-המשפט ובצמרת הממשל. וזאת משמעותו של "פשע מאורגן".

א. אולמרט:

לאו דווקא. זה יכול להיות נכון רק בחלקים מסויימים, לא בכלם.

י. בארי:

אני שואל: האם נעשו נסיונות ע"י עולם הפשע בישראל להחזיר אנשים אל מערכת השפיטה, אל הקצונה הגבוהה במשטרה, אל רשויות הממשל?

י. חמיר:
ע"י הנסיון להעתיק למדינת ישראל הקטנה את המושגים האמריקאיים של "פשע מאורגן" אני חושב שאנחנו מחטיאים את המטרה, הנסיון להעמיד את המאפייה האמריקאית כדגם של פשע מאורגן. וכאן טעה ח"כ בארי.

אני חושב שזה שנים רבות קיים פשע מאורגן במדינת ישראל, והמטרה התעלמה מכך, מתוך אותה הנחה מוטעה שפשע מאורגן פירושו מאפייה אמריקאית.

לדוגמה: 400 כלי רכב נגנבים מדי חודש בת"א. מה עושים עם 400 כלי רכב גנובים? אדם פרטי גונב אותם ומוכר אותם לסוחר-יהלומים? הוא מפרק אותם לחלקים, חלקם מעביר מעבר לגבול, וחלקם מוכר לסוחר רכב. זהו פשע מאורגן, וזה מסתכם במאות-אלפי לירות, אם לא במיליונים, בכל חודש.

י. בארי:
זה לא פשע מאורגן. יש קבוצה שגונבת רכב, אבל זה לא "פשע מאורגן".

י. חמיר:
אם סעדון באור-יהודה קיבל רשיון לבנות על קרקע של הלאום, המיועדת לחקלאות, ולהקים שם תחנת דלק, בערבות של שר-לשעבר בממשלת ישראל, בניגוד לחוק, והוא הקים שם מבנה של 2700 מ"ר במקום שהותר לו לבנות 700 מ"ר, ואחר-כך באים לחצים מהכנסת הזאת, ובא ביהמ"ש ופוסק להפסיק את הבניה, ותחנת סעדון עומדת חצי-הרוסה כבר שלוש שנים - לפי הערכתו זהו פשע מאורגן.

השר אמר בשבוע שעבר ש-168 דליקות מינואר עד מאי 1976 היו כנראה דליקות על רקע של סחיטה. גם זהו פשע מאורגן.

שר המשטרה ש. הלל:
אנחנו מבחינים בין הצעות מכוונות לבין סחיטה. חלק גדול מן ההצעות המכוונות נעשות כדי לזכות בדמי ביטוח, מטעמי נקמה וכו'. אנחנו חייבים לדייק בטרמינולוגיה. אמרתי שיש חלק שאנחנו יודעים שהיו הצעות על רקע של סד"ח, וחלקן - הצעות מכוונות.

י. חמיר:
אותן הצעות שהיו על רקע של סד"ח - ויהיה מספרן אשר יהיה - דייין כדי לומר שקיימת מערכת סחטנות במסגרת של פשע מאורגן.

שר המשטרה ש. הלל:
היה לנו פעם גלגל של הצעות בת"א. לאחר חקירות רבות התברר שזוהי עבודתם של מספר ילדים בגיל 12-13 שיש להם פירוטניה. זה לא פשע-מאורגן.

י. חמיר:
יש חופעה של הצעות לצורך סחיטה. זהו פשע מאורגן. פרופ' שוהם, המומחה לקרימינולוגיה, טוען שבמדינה הזאת קיימת מערכת גביה של העולם-התחתון - מי שאיננו יכול לגבות חוב באמצעות בתי-המשפט, משום שחביעות כאלה במשכנות שנים ובינתיים הכסף מאבד את ערכו, מוסר את הגביה לעולם-התחתון, והוא מקבל מחצית הסכום, אבל במזומן ומהר. זה איננו פשע-מאורגן? אלה משחקי-ילדים?

י. בארי:
בתקופת המנדט היתה חבורת-פודמסקי שזודה יהלומים. האם זה פשע-מאורגן?

י. חמיר:
לפי קנה-המידה של ישראל - זהו פשע מאורגן. ואם בשוק הכרמל מזה שנים רבות פועלת לעיני הציבור קבוצת האחים נגאר, שהטילה את מוראה על הרוכנים ובעליהם וגובה בגלוי דמי שמירה שאיש לא הסמיכה לגבות אלא בכוח הטרור והאימים - בשבילי זה פשע מאורגן, אם כי אין כאן "סנדק" בפנינת הרחוב שחולש על כך.

וכאן השאלה המרכזית למשטרה: מדוע אתם מקטינים מחומרת הבעיה? בכנסת, בעתונות, בציבור אתם פנסיים ליצור את הרושם שאנחנו, חברי הכנסת או כל אזרח שרואג למשטרה תקינה במדינה, מפרזים ומגזימים, בשעה שהעובדות והמספרים יום-יום מראים ההיפך. ההגיון והפסיכולוגיה אומרים שאילו הפרזתם והייתם מגייסים את דעת-הקהל ואת הציבוריות להתקומם נגד התופעה הזאת לפני זמן - ייתכן שמימדיה היו קטנים יותר. אני מוכן לוותר על הטרמינולוגיה. הפשע מדבר בעד עצמו.

שר המשטרה ש. הלל:
האם אני צריך להבין מכך שאתה טוען כי המשטרה מצומצמת בהצגת הפשע וחומרתו?

י. חמיר:
לא. אלא בצורת הצגת העניין בפני הציבור אתם משרתים עניין הנוגד את האינטרס של הציבור.

א. ורדיגר:
אינני יודע מה זה "פשע מאורגן" ומה איננו "פשע מאורגן". אני יודע שיש פשע במדינה. מי שקורא את העתונים רואה שכל ידיעה בעתון היא על פשע - מאורגן או לא מאורגן.

אני מניח שמשטרת ישראל עושה הכל על-מנת שלא נגיע לפשע מאורגן במימדשם שאנו מכירים אותו במדינות אחרות. אני רק מצטער על שממשלת ישראל מתייחסת לפושעים המסתובבים בראש חוצות, ויודעים מי הם, בצורה של איפה-ואיפה, ואצ"א מקרה קומקומטי.

לא מזמן נערכה הפגנה בקשר לכביש מסויים בצפון ירושלים, בשכונות החרדיות, כביש העלול לגרום לחילול-שבת ולמצבים קשים ביותר אם ייסלל. ההפגנה הייתה בלתי-חוקית; נכון. ייתכן שהגוף המסויים שארגן אותה היה צריך לבקש רשיון - ובוודאי היה מקבל אותו. המידע שקיבלתי על התנהגותה של המשטרה באותה הפגנה היה קודר. רב חשוב הוכה. ביררתי, והוא אכן הוכה. רב חשוב שעלה מארה"ב לישראל עם משפחה מרובת-ילדים. את זה שמעתי גם מאנשי המשטרה: הוא הועבר בכוח ממקום ההפגנה. באותו ערב הגעתי מח"א והתקשרתי לאחד ממפקדי המשטרה בירושלים. נעצרו ארבעה צעירים, לא פושעים. אני אחראי לכך שהם אינם פושעים. ביקשתי לשחרר אותם בערבות...

ב. טראנ:
סוף-סוף יש הוכחות לקשרים עם החלונות הגבוהים.

א. ורדיגר:
לא נעניתי לבקשתי. למחרת בבוקר באתי למשטרה וחכיכיתי שעה-וחצי. ראיתי שהגישה היא: אין דבר, שישבו עוד קצת, לא בועד.

לא הייתי מעלה עכשיו את הנושא הזה, אלא שאני יודע שמי שמפחדים ממנו, מסיבה זו או אחרת - משחררים אותו, ויש גישה של איפה-ואיפה. גם המשטרה צריכה להבחין בין מי שהוא פושע

א. ורדיגר:

ובין מי שאיננו פושע.

עכשיו אני שואל: האם במסגרת יש הבחנה
מה זה פשע מאורגן ומה זה לא פשע מאורגן?

שנית, כבר העליתי על נס את פעולתם של
ח'כ אולמרט ושחל בנושא זה. אני חושב שהם עשו שירות טוב שהעלו את
הנושא לדיון. האם מאז העלו אותו יש הרגשה במסגרת שיש רתיעה בעולם
הפשע והאנשים ששלטו בשוקים אכן הנמיכו במקצת את קומתם?

שלישית, האם התגלו מקרים של שיתוף
פעולה בדרג הנמוך של המסגרת (אינני מדבק עכשיו על החלונות-הגבוהים),
מצד אלה שצריכים לפקח על כך, ובין עולם הפשע?

ב.צ. קשת:

אני חושב שהשאלה היחידה שיכולה להישאל
היום היא: מה נשחנה? האם חל שינוי
בעניין הפרוטקשן? כי לא נצא מן העניין הזה אם נדבר היום על הדברים
ולו התשובים ביותר, כגון מה זה פשע מאורגן ולמה לא משחררים בחור
ישיבה ואחרים כן משחררים וכו', אם לא נדון בנושא שהועלה על סדר-
יומה של הוועדה, והוא נושא הפרוטקשן. אין ויכוח על כך שיש פרוטקשן,
ולא מעניין אותי כרגע אם זה מאוגד ומעוגן בפשע מאורגן או לא.

שר המסגרת ש. הלל:

אתם בכלל מאמינים שלש דבר מאורגן
במדינה הזאת?

א. אולמרט:

הסרגריה היא שרק הפשע הוא מאורגן.

ב.צ. קשת:

על הנושא הזה אפשר לקיים סימפוזיון
ולתווכח. לי יש ויכוח של שנים על
העניין הזה עם ח'כ יוסף תמיר. שנינו באותה דעה על הפשע. אלא שהוא
קורא לו "פשע מאורגן" ואני לא. שנינו רועדים בפני מה עומדת המדינה
בנושא זה. אבל היום אנחנו צריכים לסיים את הדיון בבעיית הפרוטקשן,
ואני מבקש מן היו"ר שכך יכוון את הדיון. ואני חוזר: השאלה היא האם
חל שינוי בנושא? מה התגלה? באיזה מצב עומדת המסגרת במלחמתה נגד
התופעה הזאת של הפרוטקשן?

אינני יכול שלא להתייחס להצעה של שני
חברי הכנסת. כל נושא שחבר כנסת מעלה והמליאה מוצאת לנכון להעבירו
לוועדה לדיון - בדרך, רבעיקר נושא כזה. אלא שלפעמים הטון הוא
שעושה את המוסיקה, ולכן יכול ח'כ להביא נושא מבורך למליאת הכנסת
או לוועדה, וחוך כדי הדיון להעמידו בצורה שבעיני אני היא נראית
ובעיני משהו אחר איננה נראית. אין לכך קשר עם עצם העלאת הנושא
לדיון. עובדה שהשר עצמו הסכים להעביר את הנושא לוועדה, ואני
מציע שכך נתייחס אליו.

היו"ר י. ארידון:

רשומים עוד שני חברים לדיון. נשמע
אותם, וכן את התשובות, בישיבה הבאה,

ביום ג' הבא.